

Nowiny Raciborskie

Pismo dla ludu polsko-katolickiego.

Mödl się a pracuj!

Nowiny Raciborskie z bezpłatnym dodatkiem „Rolnik” wychodzą trzy razy w tygodniu we Wtorek, Czwartek i Sobotę. Kosztują na kwartal na poczcie 1 zł. pp. agentów 1,20 mk., z dostarczeniem w dom przez listowego 1,44 mk., z pięciem dla robotników „Praca” 15 fen. więcej. — Ogłoszenia przyjmuję się za opłatą 15 fen. od wiersza drobnego. Miejsce regulowania rachunku w Raciborzu. — W razie konkursu lub sądowego ściągania należyści wszelki rabat ustaje.

Odezwa do wyborców Polaków na Ślązku.

Wyborcy!

Parlament niemiecki został rozwiązany, ponieważ większość posłów nie zgadzała się na wydatek przeszło 29 milionów marek, których rząd domagał się na koszt wojny w kolonii niemieckiej południowozach. Afryki i ponieważ nie chciała pozwolić na pozostawienie 8 tys. żołnierzy armii niemieckiej po dniu 1 kwietnia 1907 r. w tejże kolonii.

Utrzymanie jednego żołnierza w Afryce kosztuje około 10 tys. mk. rocznie, a zatem każdy tysiąc żołnierzy powoduje wydatek 10 milionów rocznie.

Sam rząd przyznał niejednokrotnie, że właściwa wojna w koloniach jest już ukończona, a obecnie jeszcze tylko 300 Hotentotów walczą z wojskiem niemieckim.

Słuchajcie! Trzysta Hotentotów licho uzbrojonych i do służby wojskowej nie zaprawionych stoi pod bronią a rząd uważa, że, aby ich pokonać, potrzebuje kilka tysięcy regularnego, sprawnego wojska?

Czy wojna w owej kolonii nie pochłonęła już dosyć pieniędzy? 400 milionów wydano na nią do tego czasu; obecnie rząd chce 29 milionów, a w etacie na rok 1907 jeszcze dalsze 65%, miliona marek. To razem około 500 milionów czyli pół miliarda marek!

A Ty, obywatelu w kraju, skąp żołędź, ograniczaj Twoje potrzeby, odejmij sobie i rodzinie od głowy i płac — płac, — i ciągle płac z roku na rok większe podatki, ażeby rząd miał czem zapychać kolonialne dziury bezdenne!

Z posłów parlamentu głosowali za rządem: konserwatyści, liberałowie, wolnomysłni, antysemici i — hrabia Ballestrem. Przeciwko rządowi zaś: Polacy, centrum i socyaliści. Centrum jednak chciało przyzwoić na 20 milionów, lecz rząd na to się nie zgodził. Polscy posłowie natomiast oświadczyli, że na kolonie nie dadzą ani grosza.

Wyborcy!

Jesteśmy przekonani, że posłów polskich za to głosowanie powinno być chwalic. Postąpili oni tak, jak Wasza potrzeba i Wasze dobro wymaga. Odrzucili wydatek, który Wy z Waszych kieszeni musielibyście byli zapisać.

Przy głosowaniu nad pieniędzmi na kolonie nie chodziło tylko o same pieniądze. Jeszcze przy tem była inna ważna sprawa.

Przedstawiciele rządu na ostatnim posiedzeniu parlamentu odzywali się ze zdaniem, jakoby posłowie nie mieli prawa odpowiedzialności za to, co się dzieje. Mogą tylko przyjąć lub odrzucić to, co im rząd przedkłada.

Słusznego na to odpowiedzieć można, że w dawnych czasach, gdy obywatele nic w państwie nie znaczyli, rząd mógł robić, co chciał. Obecnie jednak, gdy na mocy praw konstytucyjnych naród przez swoich posłów powołany jest do współdziałania z rządem, prawo odpowiedzialności niemniejsze jest dla posłów, jak dla rządu. Lud przez posłów ma mieć głos przy wszystkim, gdy chodzi o jego prawo i kieszenie.

Posłowie polscy, odrzucając żądania rządu, dali poznąć, że się do odpowiedzialności poczuwają, że przeciwko ograniczeniu praw parlamentu protestują i w obronie wolności głosu obywatele przy rządach nie mniejsze stawają. Sława im za to! Okazali się prawdziwymi obrońcami swobód, praw i kieszeni ludu!

Głosowanie posłów polskich nie było jednak protestem jedynie przeciwko wydatkom na kolonie oraz przeciwko ścisleniu praw parlamentu. W niemniejszej mierze było ono także żywym doniosłym protestem przeciwko całemu postępowaniu rządu wobec Polaków w cesarstwie niemieckim.

Słusznie też powiedział w imieniu posłów polskich p. Leon Czarliński, że nie możemy popierać rządu, który nam w sądzie, urzędzie, szkołach i w życiu publicznem życie utrudnia, który to praw narodowości i języka przyznać nam nie chce, oraz w naturalnym rozwoju na podstawie naszej narodowości, przez Boga nam danej, w granicach konstytucji, nam przeszkadza.

Czyż potrzeba, Wyborcy, przypominać Wam, jakie jest nasze położenie, wylczywać wszystkie uciski, utrapienia, kłopoty, jakie znowiszymy jedynie dla tego, ponieważ chcemy pozostać tem, czem nas Bóg stworzył? Wszyscy je znacie i wszyscy je czujecie.

Wszakże nie buntujemy się przeciwko państwu! Wszakże spełniamy ściśle obowiązki! Wszakże synowie nasi krew przelewają za państwo, gdy potrzeba i teraz w koloniach afrykańskich. Jeżeli spełniamy obowiązki względem państwa, dla którego państwo nie daje nam tego, co nam się na mocy praw przyrodzonych, Bóskich, oraz i równouprawnienia obywatelskiego należy?

Posłowie nasi, głosując przeciwko rządowi, dali wyraz dobrze niezadowolenia, jakim całym naród polski w Niemczech względem rządu jest przepeleniony.

My szczególnie na G. Ślązku mamy oprócz systemu politycznego pruskiego jeszcze przeciwnika w śląskich centrowcach!

Wyborcy!

Czy jeszcze nie spadło bielmo z oczu Waszych? Czy jeszcze nie do syta przekonaliście się o tem, co warta przyjaźń centrowa? Toče kilka zaledwie tygodni, gdy grono zacnych księży Polaków wiec do Katowic zwołać zamierzało, abyśmy wspólnie naradzić się mogli nad niodową naszą. Rozkaz centrowców uniemożliwił szlachetne zamiary i okrzyk oburzenia wyrwał z piersi polskiej.

Strejkując w szkołach dzienna działalność polska, by nie narazić zbadania duszy przez naukę religii św. w nierozumiałym języku niemieckim, przyjaźń centrowa odmawia Kolu polskiemu podpisów pod interpellacje w tej sprawie, uniemożliwia dalsze jej omówienie!

Wyborcy! Nowe wybory odbędą się w piątek 25 Stycznia.

Nie będą one łatwe. Na całym Ślązku, o ile jest polski, powietanie walka wyborcza, jakiej jeszcze nie było. W niej ma się pokazać, czy lud polski pragnie szczerze, aby miał posłów nie tylko z imienia, ale i z przekonania, z całego serca, i takich, którzy są kośćcią z kości i krwią z krwi jego.

Wyborcy! Gotujcie się już teraz na tę walkę we wszystkich powiatach, bo o wielkie rzeczy chodzi.

Zaraz po świętach, podczas których rozmawiajcie, utwierdzajcie i szykujcie się, ogłosimy kandydatów polskich, którzy w razie wyboru do Kola polskiego przystąpią, ażeby wspólnie z posłami całego polskiego narodu w cesarstwie niemieckim, nieustraszenie walczyć za swoje i prawa ludu katolickiego i polskiego.

Polski Komitet Wyborczy dla Ślązaka:

M. Hanké, przew.	Dr. P. Hylla, sek.	J. N. Steślicki, zast. przew.	A. Ligoni, skarbnik.	Dr. St. Adamczewski.	J. Eckert.	J. Kopczyński.
W. Kandziora.	Dr. J. Miecznikiewicz.	F. Neumann.	Dr. B. Parczewski.	J. Lazar.	W. Rassek.	J. Nowak.
						Dr. M. Rożalski.
				Dr. Z. Seyda.	K. Kaczmarczyk.	

my się zawiadzić braciom z pod Katowic i Bytomia?

Lekamy się po prostu myśli, aby coś podobnego 25 stycznia stać się mogło. Nie śmie się już nigdy ta hanba powtórzyć.

Ażeby jednak wóz zwyciężyć musimy być silni organizacyjnie, niech silna kasa i stanąć do walki do ostatniego chłopca.

W każdej wsi musimy mieć przynajmniej 2 mężów zaufania. Wybierzcie ich z pośród siebie i powiadomcie ich nazwiska dokładnie jednemu z nich podpisanych zaraz po świętach. Niech się jeden na drugiego nie ogląda. Im więcej nas, tem lepiej.

Składając w każdej wsi, każdy choć po czeskim jako Dzieciaków w ręce mężów zaufania, a ci niech wysiądą poniżej pod adresem: Paweł Musioł i w Marklowicach — Nieder Markowitz.

Od dnia 28 grudnia będą wyłożone listy wyborcze w urzędach miejskich i gminnych. Każdy, który ma lat 25, niech się osobiście przekona, czy jest zapisany. Kto nie zapisany nie mógłby głosować. Wolno się tylko do 4 stycznia o zapisanie domagać, lecz wolno też całą listę przejeździć, nawet ja odpisać.

Zachęcamy znajomych do przeglądania listy.

Pracujcie i zwyciężmy!

Polski komitet wyborczy na powiat rybnicki.

Dr. Bialy, Paweł Musioł, Alojzy Prus, przewodniczący, skarbnik sekretarz. Jan Piecha, Ligocka, Kuźnia, Jan Mura, Jan Piecha, Księgarnie, Józef Oślizlo, Adam Bednorz.

Ojciec św. błogosławi Polakom.

Pisaliśmy w średowym numerze, iż z wiecem polsko-katolickiego, który się odbył w ubiegła niedziela, wysłano do Ojca św. telegram z wyrazami hołdu i przywilejami.

Na to nadeszła obecnie na ręce przewodniczącego wiecu p. Romana Komierowskiego ze Rzymu telegraficzna odpowiedź, która w tłumaczeniu brzmi, jak następuje:

»Ojciec święty wdzięcznym sercem przyjął uczucia przywiązania do Stolicy Świętej przez Ciebie i Twoich towarzystw stwierdzone i dla tego najmilościwiej im błogosław.

Kardynał Merry de Valc.

Z walki szkolnej.

Skażanie księcia. Na pierwszy ogień w walce szkolnej poszedł ks. prob. Gryglewicz ze Ślesiną. Izba karna w Piekarach skazała go wczoraj na 500 mk. kary za przemowę na wiecu, w której dopatrzyły się podburzania do gwałtów. Ks. prob. Gryglewicz założył apelację.

Przeszło 40 procesów toczyło się w ubiegły poniedziałek przed sądem ławniczym w Nowogrodzie przeciwko ojcom rodzin polskich w sprawie szkolnej. Sąd tylko kilku oskarżonych uwońił do winy i kary.

Z Czarnego Śląska. Sąd ziemianki w Gliwicach odrzucił zażalenie p. Piechy przeciwko uchwalę sądu opiekuńczego w Zabrzu, odberającemu mu prawa rodzicielskie nad dzieckiem za to, że zakazał dziecku odpowiadać na nauce religii po niemiecku.

Sąd okręgowy w Zabrzu uchwałą z dnia 4 bm. odebrał znów prawo rodzicielskie kolporterowi, panu Pyce ze Zabrza do dolego 10 letniego synka. 9-latek czerwionki. Pan Pyka oddał sprawę adwokatowi dr. Z. Seydzie, który wniosł zażalenie.

Z Prus Zachodnich. W Starogardzie, powiatowym, przybyły do mieszkania parceranta p. Marcina Sydutta żandarmi i egzekutor i pomimo tego, że żona jego była chorą wpadli z trzaskiem do izby i zabrali mu syna Bazylego, który w tym dniu skończył czternastkę lat. Egzekutor odwiózł go potem do Słupska, do t. zw. »Rettungshauza« za to, że podczas nauki religii nie chciał po niemiecku odpowiadać. Powiedziano tylko, że został przesłowany na hóheren Besen, jakoby był niezdolny jakim.

Drugi akt — wypadek wydarzył się w tej samej wsi w kilka dni później w domu parceranta Kołtuchy, którego również chcieli zabrać jego synka. Chłopak był atutem sprytniejszym od żandarmów i czarnych.

A co, leży to nie piękne obrazki z państwa kultury i bożozn Bożej?..

Co tam słyszać w świecie.

Rzym. We wrześniu 1908 r. obchodzony będzie jubileusz kapłański Ojca św. Z tego powodu projektowany jest w Rzymie w tym czasie Kongres międzynarodowy młodzieży i ofiarowanie przez nie złotego księcia Papieżowi. W Rzymie utworzył się w tym celu komitet, na czele którego stoi komandor Agiata.

Niemcy. Dzień przed rozwiązaniem parlamentu toczyły się obrady nad drożyną mięsa. Na wszystkie zażalenia i prośby ze strony posłów odpowiadano ze strony rządu, iż granice państwa nie mogą być więcej otwarte, jak sa, dla dowozu bydła zagranicznego. Obecnie zakazano nawet dowozu bydła z Danii, Szwecji i Norwegii, ponieważ grasuje tam rzekomo zaraza bydła.

Krały pogłoski, iż książę Cumberland zrzekł się swych praw do Hanoweru, aby swemu najmłodszemu synowi umożliwić drogę do tronu brunąckiego. Obecnie doniósł książę Cumberland sejmowi brunąckiemu, iż praw swoich do Hanoweru zrzec się w żaden sposób nie może i wnosi, aby cała sprawę oddano do rozstrzygnięcia sądowi Rzeszy w Lipsku, jak to się stało swego czasu z zatargiem o tron w państwie Detmold-Lippe.

W Rosji popelniono znów kilka zamachów na dostojników państwowych. W Radomiu rzucono bombę na nauczyciela zandarmery, pułkownika Petta, która urwała mu nogę. Ranny umarł wkrótce potem.

W Łodzi rzucono 2 bomby na jadącego kareta nauczyciela policyjnego Chrzanowskiego i zraniiono go głęcko.

Francja. Dotychczas opróżniono około 40 pałaców biskupich i blisko 60 seminarium duchownych. W wielu miastach przyszło z tej okazji do starć między przedstawicielami władz a ludem. W Arras zostało biskup przemocą usunięte z swojego pałacu, przy czem tłum urządził mu wielką demonstrację. — W Bayonne musiano wylamać bramę seminarium i usunąć gwałtem profesorów jednego po drugiem.

Sąd wojskowy w Lille skazał kapitana piechoty Magniez, na wydalenie ze służby za to, że w d. 20 ubiegłego miesiąca, podczas spisywania inwentarza w kościele, odniósł posłuszeństwu rozkazowi wylamania bramy kościołowej, oświadczając, że według przepisów wojskowych nie jest obowiązany do usłuchania podobnego rozkazu.

Z blizka i z daleka.

Racibórz. Tutejszy cech piekarski wysiął prośbę, aby piekarzom wolno było piec w nadchodzącej niedzieli 23 b. m., lecz prezes regencji na to nie pozwolił.

Przesyłki pocztowe. Często się zdarza, że przy wielkim ruchu przed świętami na pocztach giną paczki, albo się znacznie opóźniają, ponieważ w drodze odpadły adres. Ten, któremu paczka jest przeznaczona, oczekuje ją codziennie, a ona bladzi gdzieś daleko od miejsca przeznaczenia. Przeważnie odpadają adresy od paczek z grubego płotna. Aby temu zapobiec, trzeba adres wypeisać na kawałku białego płotna i to następnie przesyść do paczki. Oprócz tego trzeba miejsce przeznaczenia na paczce wypeisać wielkimi głoskami i wyraźnie. Możliwem jednakowoż jest jeszcze, że przy przerzucaniu paczek w kolej lub na pocztach urwie się jaki adres. Dobrze więc jest, jeżeli w paczce sama na wierzchu położyć się adres tak, że poczta, otworzywszy paczkę w razie zaginięcia adresu wierzchniego, znajdzie ten w paczce i podług niego przesyślić ją dalej. Przy przesyłkach bez opakowania, jako to dzikiej zwierzyń, drewnianych koników dla dzieci i t. d. jest dobrze dla pewności przytwardzić dwa adresy i to na przeciwnych końcach. Urwie się jeden, to pozostanie drugi, i przesyłka zajdzie na miejsce przeznaczenia.

Zaproszenie do przedpłaty. Dla nawiązania materiału i aby czytelnikom nie uszczuplać miejsca w gazecie, nie piszemy dłuższej zatyczki o potrzebie abonowania pism polskich, krótko tylko prosimy: Rodacy zapłacicie i rozbierzajcie »Nowiny Raciborskie«, które na cały kwartał kosztują 1,20 mk., z przyłożeniem w dorn przez listowego 24 fen. więcej. W dodatku do dzisiejszego numeru zamieszczały dwa kwity abonamentowe do laskawego użytku, jeden dla siebie, drugi dla sąsiada.

Biuro informacyjne Polskiego Centralnego Komitetu wyborczego Biuro Straży przy Piekarach nr. 13 II piętro, jest otwarte codziennie rano od 10—11 po południu od 4—6, w niedziele i święta od 12—1.

Wskazówka w sprawach ekonomicznych i finansowych udziału Biuro Straży co wtorek i piątek po południu od 2 do 3.

Adres: Dr. Tadeusz Jaworski, Poznań Posen,

Telefon 1040, tylko w godzinach 10—11 4 0.

— Grzegorzowice. W tym tygodniu odprawiliśmy na wieczny spoczynek zwłoki s. p. Jana Wieczorka tuż nad. Zmarły liczył lat 70, a zasłużył sobie na wspomnienie pośmiertne w »Nowinach«, gdy był od złożenia tychże bez przerwy ich czytelnikiem. Będąc ubogim, starał się zawsze dostać jakiegoś wspólnika do abonamentu, aby tylko nie być bez gazety. Wogóle nie było gorliwego czytelnika nad niego, chociaż miał jedną ułomność i to, że był głuchy jak pień. Największą jego uciechą było, gdy mu ktoś pożyczał książek lub gazet do czytania, a znalazła je zawsze u piszącego te słowa. Niejednemu z rodaków mógłby zmarły służyć za przykład. Także zmarła przed kilku tygodniami jego żona była gorliwą

czytelniczką polskich książek i gazet. Wieczny od poczyniek racz im dać Panie, a światłość wiekuista niesie im świeci na wieki.

Z Rybnickiego. W Marklowicach grasują od 2 tygodni żarnice i szkaliły.

Pewna spółka niemiecka (ze średzkowych Niemiec), która projektuje budowę kolei z Rybnika przez Zory do Pszczyny, ma otrzymać od osób wpływowych zacheję i polecenie do zbudowania także kolei od Pilchowic przez Wilczę, Ochojec, Golejów i Wielopole do Rybnika, oraz kolei z Rybnika przez Smolne, Niedobczyce, Bierultowy, Pszów, Rydułtowy, Czernicę, Radoszowy i Niewiadom do Rybnika z powrotem. Koleje byłyby wązkotorowe i służące głównie dla ruchu w powiecie samym. Są to jednak dotąd tylko poważne pomysły, którymi się opiekują niektóre władze i osoby w wpływowe.

Hrabia Wilczek z Wiednia oraz adwokat Richter z Morawskiej Ostrawy uzyskali pozwolenie na wydobywanie z ziemi olanki na obszarze 2.188,99 metrów w gminach Królewski i Górnego Jastrząb oraz dobrach rycerskich Król Jastrząb i Górnego Mszanna.

Zory. Na ostatnim zebraniu centrowym przejawiał dotychczasowy poseł p. radca Faltin. W moście swojej urzędał sobie także wycieczki przeciw gazetom polskim. Sądziłmy, że pan Faltin jest człowiekiem rosnącym, i ostrożnym, a tu widać, że zamiast zachować swoje centrum, uderza na gazety polskie, i może na tem dobrze nie wyjdzie.

Dalej mówił Wiel. ks. prob. Los z Pawłowic i zachęcał, aby wytrwać pod sztandarem centrowym, na którym napisano: za prawdę, wolność i prawo. Nikt ludu nie bronii podczas walki, tylko centrowcy.

Na to trzeba zauważać, że hasło centrowe na ich sztandarze jest piękne i pociągające, tylko że cała biega w tem, że dzisiejsi centrowcy daleko się już odalili od tego hasła. Niby to bronią ludu polskiego, a tu na Górnym Śląsku bardzo wielu centrowców ustawia germanizację, wielu z nich nawet do hakatyńców należy.

A jak to było w Berlinie z tą interpelacją o dziedzi polskie? Centrowcy interpelacyjni polskich posłów nie podpisali, bo ich niedola ludu polskiego zbyt mało obchodzi. A gdy posłowie polscy jednak interpelacyjni przedłożili, w parlamentie, wtedy centrowcy, aby pokazać, że to i oni bronią ludu polskiego, także swoją interpelację wrzeli. Ale potem niesłychanie opiszały swej interpelacji bronili, a ostatecznie społadowali odcięcie polskich posłów od głosu, aby nie mogli bronić ludu polskiego. — Tak bronią centrowcy praw najświętszych ludu polskiego!!!

Koźle. Zegluga na Odrze między Wrocławiem a Koźlem została na czas zimowy zamknięta.

W Strzelcach. Srodomy taniec na bydło wyprawił Jicho. Spęd bydła był bardzo słaby, koni sprowadzono więcej, lecz z powodu wygórowanych cen stawianych obrót był nieznaczny. Jarmark wypadł jeszcze gorzej.

Z Strzeleckiego. W Gogolinie wybuchł ogień przed tygodniem w chlewie piekarza Szupa, lecz zdolano go w czasie jeszcze przytulić. Przypuszczały, iż ogień został podłożony, a ponownie podpalacz już wykryto.

Z Pszczyńskiego. Majątek Boryń ma być połączony w jedną gminę z dobrami Osina i Czechowice, należącymi do berlińskiego landbanku, które już w części rozparcelowano.

Wrocław. Srebrny jubileusz biskupi J. E. ks. kardynała Koppa będzie obchodzony dnia 7 i 8 stycznia 1907 w następujący sposób: Dnia 7 stycznia wieczorem pochód z pochodniami. Dnia 8 stycznia rano nabożeństwo uroczyste w lutym — wstęp tylko za kartkami; następnie gratulacja, potem obiad; wieczorem w »Schiesswerder« zebranie w obecności J. E. ks. kardynała Koppa i biskupów.

Zamierzamy, aby zbierać na podarunek jubileuszowy, komitet wykonać nie mógł, gdyż J. E. ks. kardynał Kopf nie życzył sobie tego. Mimo tego będą zbierać na kościół św. Jerzego w Wrocławiu albo w pobliżu.

Rodacy! abonujcie i rozbierzajcie.

Nowiny Raciborskie!

Składki na cele wyborcze.

W dalszym ciągu złożono: Pawełkowski druh jego Piotr na drogę do Berlina 50 fen., p. P. P. 20 mk., p. P. P. 30 mk., p. P. P. 20 mk. O dalsze składki na ten cel prosimy, gdyż wybory kosztują dużo pieniędzy.

Ceny targowe w Raciborzu	z dnia 20-go grudnia 1906 r.
Pażeniec złota (za 100 kilo)	17,80—17,70 M
Żyto :	15,80—15,80
Jeczmień :	16,00—13,20
Owies :	14,80—14,40
Ziemniaki za 50 kilo (1 centnar)	2,00—1,40
Siemiony :	2,70—2,00
Siemiony (600 kl.)	21,00—20,00
Masło do jedzenia za funt	1,30—1,10
Masło stofowe	1,40—1,30
Jaja mendel (15 sztuk)	1,20—1,10

Dowóz był średni.

Dod. do nr 150 „Nowin Raciborskich”

Racibórz, Sobota dnia 22-go grudnia 1906 r.

„A Słowo Ciałem się stało”

W liciej szopie w noc zimowa,
Na owianym śniegiem świetle,
Z gwiazdą złota ponad głowę
Przyścioło z nieba Boże dziecko.

Przyścioło z nieba dziecko Boże
Na te ziemie smutkiem zdjęte
I przyniasto złota zorzę
Jak na wiosnę uśmiechnięta.

Niech się wszelki ból zlagodzi,
Wszelka troska niech zadrżmie:
Sam Pan Jezus z nieba schodzi
Na usianą śniegiem ziemię.

Po ubogich błądzi chatach,
Do lepianki niskich kroczy,
Daje biednym sen na kwiatach,
Rzuca w serca czar uroczysty.

Do niedźwiedzi się uśmiecha,
Ołoczeni promieniami,
Jeszcze z wami szepce z cicha,
Po wiek wieków będzie z wami.

I już odtąd, czelcie wszelki,
Odnieponys i zbawiony
Przez Miłosci chryzma wielki,
Przez Krzyż Męki okrwawiony.

Pieski na lase i na roli
Brzmi dźwiękami uroczymi
Pokoju ludziom dobrej woli
I na niebie i na ziemi.

Na 4. niedziele adwentu.

Ewangelia

św. Łukasza rozdział 3, wiersz 1–6.

Piętnastego roku panowania Tyberiusza cesarza, gdy Poncyusz Pilat rzadził żydowską ziemią, a Heród (był) tetrarchą Galilejskim, a Filip brat jego tetrarchą Iturejskim, Trachonickej ziemią, a Izajasz Abilejskim tetrarchą, za najwyższych kapelanów Annasza i Klaifasza, stało się słowo Prawie do Jana, Zacharyaszowego syna, na puszczy. I przyszedł do wszystkiej krainy Jordanu, opowiadając chrzest pokuty na odpuszczenie grzechów. Jako jest napisano w ksiągach mów Izajasza proroka: Głos wotującego na puszczy: Gotujcie drogę Pańska, czynicie prosto ścieżki Jego. Wszelka dolina będzie napełniona, a wszelka góra i pagorek poniżon będzie; i krawie miejsca będą proste, a ostre drogi głębokimi. I ogląda wszelkie ciało Zbawienia Boże.

Na uroczystość Rożena Narodzenia.

Ewangelia

św. Lukasza rozdział 2, wiersz 1–14.

Stał się, że w one dni wyszedł dekret od cesarza Augusta, aby popisano wszystek świat. Ten popis pierwszy stał się od starosty Cyrylowiego, syna. I szli wszyscy, aby się popisali, mimoż do miasta swego. Szedł też Józef od Galilei z miasta Nazaret do miasta Dawidowskiego, który zwia Betlejem: przeto iż był z domu i podlegał domowi Dawidowskiego; aby był popisan z Marią, zmarłej sobie małżonką, brzemiennej, stalo się, że byli wypalnić się dni, aby porodała. I narodziła Syna Święty pierwbornstwa, a uwinęła Go w piecuszki i położyła Go w zio-

bie, iż miejsca nie było im w gospodzie. A byli pasterze w tejże krainie czuwający i strzegący nocne straże nad trzodą swoją. A oto anioł Pański stanął podle nich, a jasność Boża zewsząd ich oświeciła. I zlekli się wielką bojaźnią. I rzekli im anioł: Nie bojcie się, bo oto opowiadam wam wesele wiele, które będzie wszystkiemu ludowi, iż się wam dziś narodził Zbawiciel, który jest Chrystus Pan, w mieście Dawidowem. A ten wam znak: znajdziecie Niemowlątko uwinione w piecuszki i położone we złobie. A natychmiast było z aniołem mnóstwo wojska niebieskiego, chwacyjących Boga i mówiących: Chwała na wysokości Bogu: a na ziemi pokój ludziom dobrej woli.

szy, najdzieńniejszy. Odyby ludzie, mówi filozof Seneka, mający się rodzić, mogli dla siebie obiecać, kiedy dycka, któryby chcieli, żadnegoż zaiste nie było, iż o ryby nie chciał, któryby nie obrą dla siebie jak najlepszej. A Bóg Człowiek, mający się rodzić, obrą kondycją ze wszystkich okoliczności najpodlejszą, obrą Matkę z wysokiej rodziny, bo ze krwi, z pokolenia królów idącą, ale przy tem ubożuchną; bo ubóstwo bardziej przykro i nieznośnie jest w wysokim, w królewskim, aniżeli w pod tym, kiedy rzecznopolska żydowska w larzamie niewoli Rzymianom holdowała; bo taki stan królestw i rzeozyspolitych jest najnieszczęśliwszy. Chciał się narodzić w ostatniej w Betlejem stajence; bo to miasteczkó najpodlejsze było, a taka gospoda najzwardzeńszą. Chciał się narodzić w ostatniej części roku, w zimowej porze; bo taka pora najbardziej ostra i nieznośna jest. Obrą postać niemowlęcia, dziecięcia; bo taki stan, taki wiek najliczniejszy, najmizerniejszy jest. I gdyby jeszcze inny stan, inny wiek był wzgardzeński, obrą by najzwardzeński.

Druga przyczyna ukazuje nam osobliwą w tem tajemnicę Bóg ukazał się na ziemi w postaci dziecięcej, bo ten wiek jest obrazem piochego grzesznika.

Wiek dziecięcy jest obrazem grzesznego człowieka, a to dla nieuwagi, nieroźmyślności, płochości, lekkości, która temu stanowi jest przyzwita. Ukaż dziecięciu błyszcząca się blaszka jaką, bardziej ono tężzące anioły najdroższe skarby. Daj mu jabłuszko, bardziej z tego kontente, aniżeli z wielkiego majątku. Niech rodzice maską jaką twarz zasłaniają, przedzej się tego leka, aniżeli gorącego ognia, do którego palec sunie. Czy nie jest to żywe wyobrażenie człowieka grzeszącego? Czy nie taka jego nieuwaga, lekomyślność? Pokazuje świat nikczemne swoje dostatki, on się za te chwyta, mało dbając o najkosztowniejsze dary łaski Boskiej. Ofiaruje bies (czart) uciechę jaką, to się on bardziej kontentuje, aniżeli nadzieja dziedzictwa niebieskiego. Ukaże Pan Bóg w doczesnym życiu jakie utrapienie, bardziej on się tego leka, bardziej od tego ucieka, aniżeli od ognów pożerających, które Bóg w piekle zapali.

Trzecia nareszcie przyczyna jest, iżby Bóg niemowlę bardziej był miłowany. A więc ta przyczyna serca nasze do nabożnych afektów pobudzać powinna.

Bóg niemowlę jest. A cóż być może słodsze? co być może wdzięczniejszego? Bóg niemowlę jest; który od niego stroni, uciekać będzie? Bóg niemowlę jest, a kłóż się w nim całym sercem nie rozmiluje? Ukaże się wam Jezus małeńki, pieluszkami owity, na zimnie drżący, rzeźnie kwilący. Przystąpcie do niego, patrzcie, niemasz w nim żadnej ostrości, surowości, ale sam tylko wydaje się miłość, dobroć, laskawość. Prosi was Izami swoimi, abyście serca wasze czyste od wszelkiej nieprawości ofiarowali. Iżaliż tego wzbraniać się będziecie? Iżai nie dacie się po ciągnąć jego miłości z przyjemnością? Mówią, najmilsza, najliczniejsza, najślodsza Dziecinno do serc wiernych swoich. Mów Słowo przedwieczne milczeniem twojem, mów wielki Boże w maluczkim ciele, ubóstwem, poznaniem, kwileniem się Twojem, aby ludowi przyciągnąć ku sobie, boś Ty jest miłością nieskończoną.

Zwyczaje gwiazdkowe.

Do najdroższych sercu naszemu pamiętek należy święto Bożego Narodzenia, z którym łączy się cały szereg innych uroczystości. Ztąd nie dziw, że je zbożna fantazyja przybrała w tyle i tak pięknych obrzędów, a i Kościół św. w sposób szczególny je wyróżnił, wprowadzając do nabożeństw dużo radosnych objawów i zewnętrznej okazałości.

Kościół uczynił dla tej uroczystości jedną rzec szczególnie ważną, iż dozwolił kapłanom odprawić w sam dzień Bożego Narodzenia po trzy Msze św., a to na pamiątkę trojakiego rodzenia się Syna Bożego: przedwiecznego z Boga Ojca; doczesnego — z łona Najświętszej Dziewicy — mistycznego czyli duchowego — w sercach wiernych. Przywilej ten tak się wydaje niektórym osobom czemś nadzwyczajnym, iż sądzą one, że pośród trzech Mszy Bożego Narodzenia, tylko jedna jest rzeczywista, a dwie inne ja-

Na uroczystość św. męczennika Szczepana.

(W dniu 26-go Grudnia.)

Ewangelia

św. Mateusza rozdział 13, wiersz 34–39.

W on czas mówili Jezus rzeszom żydowskim przełożonym kapłańskim: Oto Ja posylam do was proroki i mędrcę i doktory; a z nich jedne zabijecie i Ukrzyżujecie w bużnicach waszych; i będziecie je prześladować od miasta do miasta, aby przyszła na was wszyska krew sprawiedliwości, która rozlana jest na ziemi, od krwi Abla sprawiedliwego, aż do krwi Zacharyasza, syna Barachiaszowego, któregoście zabili między Kościolem i Ołtarzem. Zaprawdę powiadam wam, że przyjdzie to wszystko na ten naród. Jeruzalem, Jeruzalem! które zabijasz proroki i kamieniujeś tych, którzy do ciebie są posłani! Ilękroć chciałem zgromadzić syny twoje, jako kokosz kurczęta swoje pod skrzydła zgromadza, a niechciałość; otóż wam zostanie dom wasz pusty. Albowiem powiadam wam: Nie ujrzycie Mnie odtąd, aż rzecze: błogosławiony, który idzie w imię Pańskie!

Słowo stało się Ciałem.

tak czytamy w Ewangielii d. sielskiej na trzecią Mszę. O przedziwna tajemnica! O! niewymowne towarzystwo! O! dziwna a zawsze miłości i rozwąza godna Boska dobroci. «Słowo stało się ciałem». Zdumiewajcie się niebiosa i ty ziemio nadstawi uchątowego! Zbierajcie się wszyscy a patrzcie, jakie dźwony Pan uczynił na ziemi. Złączyło się Bóstwo i Czowieczeństwo w jedną Osobę, aby nie inny był Bóg, inny Człowiek, ale jeden i tenże Bóg i Człowiek, Człowiek i Bóg.

Dla czego Bóg stał się Czowiekiem niemowlęciem? Mógl Syn Boski, który przyszedł naprawić błąd Adama, w takim wieku, w takiej porze naturę ludzka z sobą zjednoczyć, w jakiej porze, w jakiej dobie był Adam, kiedy był sworzony; mógł zaraz na ziemi pokazać się mężem i jako świętetsza dusza jego najdoskonalszą mądrością wraz z pełniona była, tak ciało jego, niepodlegając dziecięcum słabościom, nieudolnościom, mogło mieć zaraz dojrzałą sile, doskonale wszystkich zmysłów używanie, nie podlegając dziecięcej słabości i nieudolności. Chciał jednak być niemowlęciem. Co to jest? co za przyczyna?

Trzy są tegoż przyczyny wedle św. Augustyna: Bóg-Człowiek ukazał się na ziemi w postaci dziecięcej, bo ten wiek jest najdroższy, najdzieńniejszy. To pierwsza przyczyna.

Nie masz stanu mizerniejszego, nędzniejszego jakojest stan dziecięcia człowieka. Natura hojniesza być się widzi ku płaszczom, zwierzętom, aniołom ludziom. Piszcza, jagnięta, gdy się rodzą, po krótkiej chwili znajdują głosy matek swoich, za niemi idą o pokarm dla siebie przykraż się; niemowlęta zaś nic nie znają, chyba tylko kwilić się, nic dla siebie potrafić, nic dla siebie uczyć się nie mogą, ale we wszystkich cudzej pomocy, a to przez dług przeciąg czasu potrzebują.

Taki stan, taki wiek obrą Chrystus na ziemi.

Czemuż to? Bo taki stan, taki wiek jest najdroższy

koby były pozornemi. Tymczasem w pierwszych wiekach chrześcianstwa było rzeczą zupełnie zwyczajną, iż kapłani po kilka Mszy codzennie mogli odprawiać i właśnie trzy Mszy Bożego Narodzenia są pozostałością tychowych czasów, które zachował Papież Inocenty III. I to jest przyniem szczerólna właściwość Bożego Narodzenia, że w każdym kościele jedna z trzech Mszy odprawia się o północy, ponieważ w porze nocnej miał przyjść na świat Zbawiciel. Zowie się ta Msza Pasterka dla upamiętnienia onego miłosłowego wypadku, że ubodzy pastuszko-wie biecieńscy byli pierwszymi, którym dano powitać Bożą Dziecinę.

Poza obyczajami ścisłe kościelnymi każdy nadal na swój sposób w domach obchodzi te radosne święta.

U nas Polaków wielkie znaczenie ma wieczarna wigilia. Jest to prawdziwa uczta miłości. Zasiada do niej domownicy i goście, a przedtem dzieli się opłatkami, jakoby chlebem żywota, życząc sobie nawzajem i życia długiego zdrowia i wszelkiej pomyślności. Wieczera jest postna, lecz wedle tradycji składać się winna z 9-gu potraw. Kogo stać na to, ten spożywa ryby — i biedniejszych na ucztę składają się: mak, kluski, jagły, grzyby, kapusta i suszone owoce.

Ta wspólna uczta jest zabytkiem z czasów bardzo dawnych. Jeszcze gdy przodkowie nas poganią byli, każda uroczystość kończyła wspólną ucztą, która była wyrazem łagodności i wzajemnej miłości. Dzielenie się opłatkami pochodzi z pierwszych czasów chrześcianstwa, kiedy w kościołach wyznawcy Chrystusa dzielili się resztkami poświęconych chlebów, jakie zbywali ze Mszy świętych; zwał się to uczą miłości.

Do starodawnych zwyczajów w Polsce należy, żeby uczta wigilijna zastawiona była nasiem na pamiątkę, że na sianku złożyła Najświętsza Panienna małego Jezusa. Po uczcie zaś gospodyni zbiera resztki jej i wraz ze sianem z pod obrusa wynosi inwentarzowi.

Potem następuje śpiewanie kolęd. Hej, czym są gdzie na świecie takie śpiewy, jako nasze kolędy? Toż kiedy zabrzmią czy to w domu, czy w kościele, zdarże się, jakoby rzeczywiście niebo się otwierało, a Jezus małenki jakby prawdziwie uśmiechał się do nas tak, jak się uśmiechał do krółów i pastuszków przed dwoma blisko tysiącami lat. Tak to wszystko żywo i prawdziwie wyrażone jest w kolędach.

Cała dusza narodu, uczuciowa, prosta i szczerza ujawnia się w tych pieśniach, które powstały nie wieǳieć jak i kiedy. O niektórych tylko wiemy, kto je układał. Tak n. p. pieśń »Bóg się rodzi, moc truchleje« ulożył poeta Karpiński, a zaś owa znana wszedzie kolęda »W zlobie leży, który pobieży« jest pamiątką po naszym wielkim Skardze. Inne powstały może wprost pośród ludu z wezbranych radością serca, a Kościół św. przyjął wszystkie jak hołd dla Bożej dziecięt i śpiewać je zalecił. I tak zebrala się bardzo wielka liczba tych kolęd, a jeszcze jej nie koniec, bo powstają wciąż nowe; każdy prawie Polak, któremu Bóg udzielił daru poety, składa z tego daru daninę Boskiemu dziecięciu i układą kolędy. W kolędach zatem mieszczańsko skarb chiwały Boskiej ale także i skarb narodowy.

Spiewajmy je zatem często, śpiewajmy ochoczo i szczerze. Niech nas one tączą we wspólniej miłości dla Bożej dziecięt i we wspólnej miłości dla polskiej mowy i polskiego ducha, aż przyjdzie czas, gdy wszyscy wraz zaśpiewamy wielką kolędę dziekcyzoną.

Rozwiązań zadania

z numeru 147 »Nowiny Raciborskie«

Nocne rozwiązań zadania nadesłał p. Jan Szuster z Drezna.

Lamigłówka.

„Wszystko jest, i w nim nie jest, i nie będzie,

Unterzeichneter bestellt hiermit bei der Kaiserlichen Post-Anstalt

1 Exemplar der »Nowiny Raciborskie«
Ausgabe A aus Ratibor
für das I Quartal 1907.

Imię i nazwisko:

miejscowość:

1.20 Pfg. Abonnement

24 Pfg. Abtraggeld sind bezahlt.

Kaiserliches Post-Amt.

Unterzeichneter bestellt hiermit bei der Kaiserlichen Post-Anstalt

1 Exemplar der »Nowiny Raciborskie«
Ausgabe A aus Ratibor

für das I Quartal 1907

Imię i nazwisko:

miejscowość:

1.20 Pfg. Abonnement

24 Pfg. Abtraggeld sind bezahlt.

Kaiserliches Post-Amt.

Największy skład towarów futrzanych
własnego wyrobu

Franc. Nowak,

mistrz kuśnierski,
nagrodzony kilku złotymi medalami

Długa ul. 1a Racibórz, Długa ul. 1a
drugi dom od Rynku
na miejscu Kościoła założ. r. 1876 na miejscu Kościoła

poleca:

mekkie futra na ulicę i do podróży od 90 mk. pocz.
futrzane kurtki domowe i do połowania od 36 mk. pocz.
eleganckie damskie płaszcze futrzane od 60 mk. pocz.
damskie zakupy futrzane od 90 mk. pocz.
rewendy dla wiel. duchowieństwa od 95 mk.

Worki na nogi, futrzane rękawiczki po jak najtańszych cenach.

Stuły, Kołnierze futrzane wszelkiego gatunku
wedle najnowszej mody
w najtańszych cenach

Zakupy futrzane według miliary pod gwarancją
dobrego przylegania.

Przeróbki towarów futrzanych wszelkiego rodzaju, wykonuje się jak najtańsze we własnym warsztacie.

Wysyka do wyboru. Cennik bezpłatnie i franko.

W interesie szanownych moich odbiorców nie prowadzę innych wartościowych towarów futrzanych, jak to często u niechętnów się wydarza.

Szan. Publiczności zwracam uwagę na mój wielki

skład drzewa

polecam:

heblowane dylówki sosnowe, świerkowe,
rantówki (randbretter), DESKI na dachy szerokie szalówki, drzewo (Halbhölzer),

faty, belki i krokwie

rozmaitej długości i grubości.

Dylówki będą w moim własnym warsztacie na miejscu według zamówienia heblowane.

la papa na dachy

we wszelkich gatunkach.

Zwracam uwagę, że materiał jest najlepszego gatunku, i proszę w razie potrzeby mój skład uwzględnić.

J. Tichauer, skład drzewa,
Racibórz-Ostróg

u p.p. Kockes-Jungblut, ul. Bosacka Nr. 18.

Spółka parcelacyjna

w Bytomiu, ulica Koszarowa
(Parzehringsgesellschaft, Bouillon O.S. Kasernenstr. 1).
poleca swa

kasa OSZCZĘDNOŚCI (szparkasa)

i plac od złożonych w niej pieniędzy 3, 4,
4½, i 5 od stałej, zależnie od czasu wypowiedzenia.

Dalej ma każdego czasu na sprzedaż
5-proc. pierwsze i inne pewne

HIPOTEKI.

Większe i mniejsze parcele gruntu pod korzystne
mi warunkami zawsze do nabycia.

Wszelkie bliższe szczegóły i objaśnienia
na żądanie listownie.

Biuro nasze i kasa otwarte codziennie (z wyjątkiem
niedzieli i świąt) od godziny 9 rano do
godziny 1 w południe.

Biuro pomiarów i techniczne

Hans Forchmann,

zaprzysiężony miernik i inżynier,
Glubczyce, Racibórz,
Krzysztofa ul. 23 Delne-Wałowa ul. 14
telef. 67 telef. 222.

Wykonuję pomiary wszelkiego rodzaju, podział
gruntu, prawne zapisy do akt sądowych, oznaczenie
granicy, zrównywanie gruntów i t. d.

Największy
specjalny silnik
maszyn
do szycia
i wełnopedów

Edm. Walter, Racibórz,
Jawa ul. 1.

Wielki zapas najlepszych i znanych w świecie maszyn
do szycia do wszystkich robót z 5-cioletnią gwarancją, od
35 mk. poczwy. Najnowsze szybkie maszyny do szycia
szyjące naprzód i wstecz, bez żobby, nadające się także do wy-
konywania robót sztucznych.

Jak najlepiej urządony i znacznie powiększony
warsztat naprawczy dla maszyn do szycia,
kół i wełnopedów motorowych
wszystkich systemów w zawodowem i taniem wykonaniu.

Lubownicy

delikatnej, czystej twarzy o ru-
mianym i młodzieżowym wy-
gladzie, białej i miękkiej niby
atlasy skóry i zadrzewiającej
najlepszej jakości jedynie praw-
dziwego mydła:

Steckenfeld-Lillenmilch

od Bergmann & Cö., Racibórz

marka ochronna: Steckenfeld.

Sztuka 50 fen. u. G. Reederer,

M. Popok, P. Beck, Fr. Szwarczyk,

L. Nawrat, J. Bork, B. Galla

J. Brygówiec, Edward Sigmund,

A. Tschauder

fabryka mebli — Racibórz, Dworcowa ul. 6.

Najtańsze źródło zakupna trwałych mebli z jak naj-
sucszego materiału.

Dostawa franko
do każdej stacji kolejowej na Orymym Śląsku.

Kto

kłop
mai
moż

nsk
die
szal
obt
sto
sztu

i ty
Da
na
ryi,
stka

Ra
Od

Sied
Najwie
skute
Najleps
matery

Niedosięgione
w skutkach.

Partyniki
pon

je

Zawsze cellem opróżnienia!

wyczaj korzystna okazja zakupna gwiazdkowe!

paletoty męskie,
elegancki fason,
14 do 40 mrk.

jupy męskie
ciepłe futrowane
od 5.50 do 18 mk.

galoty męskie,
trwała materya
od 2.50 do 8 mk.

materye
na ubrania i paletoty
metr od 2,50 mk.
pocz. do najlepszych

paletoty dla chłopców,
w najleps. wykonaniu
od 4.50 mk. pocz.

jupy dla chłopców
ciepłe futrowane
od 2.75 mk. pocz.

nast. S. Breitbarth,
32. Racibórz, Długa ul. 32.

Znajdowane ceny.

Konie na biegunach w prawdziwą skórę sprawne, bardzo trwałe.

55 cm. wysokie,	45 cm. długie nr.	8.50
60 .	47 .	10.00
65 .	50 .	11.50
70 .	60 .	14.50
80 .	64 .	18.00

większo konie na biegunach już wstępnie u składzie,
krzesła dla dzieci

do składania od 4 mk. pocz.

polecają

Glücksmann & Rechnitz,

Racibórz, Rynek nr. 11.

Zamówienia pozamiejscowe ustrożnie są natychmiast.

Oryginalna

LIMETTA

Do użytku:

1 cząstka Limetty

z

3 częściami

grubej wody.

Najlepszy wolny od alkoholu napój.

Tylko prawdziwy do nabycia u:

J. Böhme, Racibórz, Nowa ul.,
fabryka likierów.

Z powodu zaniechania mego interesu

sprzedaje wszelkie towary jak
kanelusze dla kobiet, dziewcząt i chłopców, czepceki,
wstażki, atlas, jedwabie, pióra, kwiaty, koronki, hafty,
szale balowe, chusty szenilowe, kołnierze futrzane,
spódnice, sukienki i jaszczki dziecięce, fartuski dla kobiet i dzieci,
bielizne dla mężczyzn, kobiet i dzieci,
trykotaze, pończochy, połkoszule, kołnierzyki, man-
kiet, krawaty, rękawiczki, parasole i artykuły z dam-
skiej krawiecczyzny.

po i niżzej ceny rachunków. Interes jest też w gałce pod
korzystnymi warunkami na sprzedaż.

W. Studnicka, Racibórz,
Długa ul. 33.

Hermann Goldberg,

fabryka likierów Racibórz, ul. Odrzańska 6.
Wszelkie gatunki spirytuozów
kupi Pan przy zakupie drobnym po cenach hurtowych: najlepsze dubeltowe likiery, litr 1,20 mk., pojedyńcze likiery, litr 80 fen., wina korzenne od 30—50 fen., najlepsze koniaki, litr 1,30, najlepszy rum jamaika 1,30, żytniówka, dobrze mięsana, litr 45 fen.

Na wesela, chrzciny itd.
oprócz tego jeszcze ceny znizone.

Hermann Goldberg

destylacja, ul. Odrzańska 6.

w wielk. wyborze polecają
„Nowiny Raciborskie.”

skład papieru,
Racibórz, Odrzańska ul. 14.

Najtańsze źródło zakupna ozdob na choinkę,

Za 5 mk. franko dostarczamy 320 sztuk.

rozmaitych ozdob na choinkę w doskonałem wykończeniu, składających się z owoców szklanych, kul, klamerek do świeczek, różnokolorowych świeczek na choinkę, świdziątki, klamerki do konfettiów, śniegu, lametki, aniołków z wosku, czubków na choinkę i roznaiących innych nowości.

Ozdoby na choinkę w zestawieniu jak powyżej, ale 200 sztuk mk. 3.25.

Dla odprężających sortowane ozdoby na choinkę w pudłach po mk. 10 po części godne.

Glücksmann & Rechnitz
Racibórz.

Ludwik Hellebrandt, Racibórz,

Długa ul. 14, róg Braustr.

poleca swój wielki skład

materyi sukiennych, aksamitnych i jedwabnych;

chustki do okrycia i na głowę,

materye na chodniki, kobierce, firanki;

barchany, poszwy po bardzo niskich cenach!

Zwracam zwiaszęca uwagę na mój wielki SKŁAD CHUST.

W osobnym lokalu materye na ubrania dla panów i chłopców, jopy, paletoty po jak najtańszych cenach.

Na życzenie wykonać garderoby na miarę pod gwarancją dobrego przylegania.

Za ścisłe rzetelną obsługę ręczy i prosi o łaskawe poparcie

Z wysokim szacunkiem

Ludwik Hellebrandt.